

Vergaderjaar 2009–2010

26 643

Informatie- en communicatietechnologie (ICT)

Nr. 161

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 juni 2010

In de brief van 29 januari 2010 (26 643, nr. 148) is uw Kamer geïnformeerd over de grote ICT projecten. Eén van de grote ICT projecten in het domein van de bedrijfsvoering van het Rijk is het programma Digitale Werkomgeving Rijksdienst (DWR). In genoemde brief is aangekondigd dat de Kamer voor de zomer van 2010 geïnformeerd zal worden over het programma DWR en specifiek over de inzet van open standaarden, open source software en duurzaamheid binnen dit programma. De voorliggende brief voorziet hierin.

Het programma Digitale Werkomgeving Rijksdienst

De rijksoverheid wordt kleiner en flexibeler. De ministeries, ook in tijdelijke organisatiestructuren, dienen zich gemakkelijk aan te kunnen passen aan wisselende omstandigheden. Daarom is plaats- tijd- en organisatieafhankelijk werken in een veilige omgeving nodig. Het kabinet heeft met het programma Vernieuwing Rijksdienst de start gegeven voor een nieuwe en integrale aanpak van de rijksbrede bedrijfsvoering. De ontwikkeling en ingebruikname van de nieuwe Digitale Werkomgeving Rijksdienst is onderdeel van deze integrale aanpak. De DWR wordt in samenwerking met de ministeries ontwikkeld. Daarmee is de DWR de ICT-standaard voor inrichting van de rijkswerkplek.

In de digitale werkomgeving kan elke rijksambtenaar plaats-, tijd- en organisatieafhankelijk in een beveiligde omgeving zijn werk doen en altijd toegang hebben tot de informatie en diensten die hij nodig heeft. Het opdrachtgeverschap ligt bij het directoraat-generaal Organisatie en Bedrijfsvoering Rijk (DG OBR) van het ministerie van BZK. Het DG OBR vult dit in nauwe samenspraak met de Interdepartementale Commissie van CIO's (ICCIO) in.

De Digitale Werkomgeving Rijksdienst maakt samenwerking tussen rijksambtenaren eenvoudiger. De drie belangrijkste onderdelen zijn:

1. DWR Client¹ biedt functionaliteiten voor tekstverwerking, presentaties etc. Door de daarbij toegepaste techniek is het mogelijk thuis en ook in andere gebouwen waar ministeries zijn gehuisvest te werken. De DWR Client beperkt zich in eerste instantie tot zeven departementen. Medio 2010 is het ministerie van Financiën de eerste gebruiker van de DWR Client. Vervolgens gaan de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Verkeer en Waterstaat, Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Jeugd en Gezin en Algemene Zaken en Economische Zaken over op de DWR Client. De overige ministeries sluiten volgens afspraak aan op de (doorontwikkelde) standaard voor eind 2015.
2. Het Rijksportaal vervangt ultimo 2011 de intranetten van bijna alle departementen. Het is één ingang naar informatie en diensten. Vanuit het Rijksportaal is het bijvoorbeeld mogelijk ook het nieuws te volgen van andere ministeries, personeelszaken te regelen of een zaal te reserveren. Het portaal is voor medewerkers naar eigen voorkeuren in te richten.
In samenwerking met het programma Overheidscommunicatie Nieuwe Stijl (ONS) is begin april 2010 het Rijksportaal opgeleverd door DWR en in gebruik genomen ter vervanging van het vroegere Rijksweb. Nog in 2010 brengen volgens planning vijf ministeries de inhoud van hun eigen intranet over naar het Rijksportaal. Op Defensie na worden in 2011 de departementale intranetten aangesloten op Rijksportaal. Defensie kan vanwege de beveiligingstechnische beperkingen van de koppeling met het Rijksportaal haar intranet vooralsnog niet overdragen.
3. De Samenwerkfunctionaliteit ondersteunt het digitaal samenwerken van de rijksambtenaar bij alle departementen. In de Samenwerkfunctionaliteit zijn online aanwezigheidsindicatoren², wiki, weblog, web-videoconferencing, forum, poll, enquête, delen van bestanden, chatten² en een prikbord opgenomen.
In het voorjaar 2010 zijn bestaande digitale samenwerkruimtes van de departementen overgezet op de Samenwerkfunctionaliteit. Hiermee is de samenwerkfunctionaliteit in gebruik bij alle ministeries. De Samenwerkfunctionaliteit bevat vanaf het eerste gebruik nog niet alle hiervoor genoemde functionaliteiten. In de loop van 2010 worden de functionaliteiten chat, wiki en web-videoconferencing beschikbaar gesteld. Het gebruik van de functionaliteiten wordt gestimuleerd en de samenwerkgroepen worden ondersteund. De constatering is nu al dat door de nieuwe functionaliteiten het gebruik van de Samenwerkfunctionaliteit toeneemt.

Het programma DWR wordt gefinancierd uit de innovatiegelden van het Programma Vernieuwing Rijksdienst (31 490, nr. 4). De departementen betalen zelf de implementatie en het gebruik van de Digitale Werkomgeving Rijksdienst. Het programma DWR wordt binnen het budget van 65 miljoen euro uitgevoerd.

Ontwikkelingen

De toekomst van het programma DWR

Eind 2010 wordt het programma DWR volgens planning beëindigd. De ontwikkeling van de eerdergenoemde onderdelen van DWR is dan afgerond; de onderdelen van de Digitale Werkomgeving zijn dan nog niet in de volle breedte geïmplementeerd. Beheer, implementatie en sturing worden voortgezet ter ondersteuning van de departementen. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt uiteindelijk bij de departementen. De Interdepartementale Commissie van CIO's (ICCIO) geeft hieraan sturing onder verantwoordelijkheid van BZK/DG OBR. De sturing van de ICCIO is

¹ Voorheen GOUD – Geüniformeerde Overheids Uniforme Desktop, de basis wordt gevormd door het meest gangbare besturingssysteem; het is een closed source product.

² Deze functionaliteit is uitsluitend beschikbaar in combinatie met de DWR Client

tevens gericht op de doorontwikkeling van de producten van DWR en de exploitatie.

Open standaarden

Open standaarden zorgen er voor dat de ICT-infrastructuur en de applicatieportfolio geleidelijk meer open worden, meer onafhankelijk van elkaar en van de leverancierskeuze. Door het hanteren van de eis van open standaarden bij de DWR Client is het mogelijk om de applicaties en ICT-infrastructuur van de departementen te vervangen door applicaties en infrastructuur die open standaarden ondersteunen (de bedoelde open standaarden zijn opgenomen in kamerstuk 26 643, nr. 120).

DWR voldoet aan de voorschriften die het College Standaardisatie heeft opgenomen in de lijst met open standaarden voor «pas toe of leg uit» en in de lijst met gangbare open standaarden. Met de open standaarden wordt het eenvoudiger om ook open source software te gaan gebruiken.

Open source

Bij de behandeling van de zogenaamde GOUD aanbesteding in uw kamer op 5 en 12 februari 2008 (26 643, nr. 108 en 111) is benadrukt dat waar mogelijk gebruik zal worden gemaakt van open source software. Onderstaande acties en initiatieven zijn daar het directe gevolg van.

Er is een Realisatielijn Open DWR ontwikkeld. Het doel is om de Digitale Werkomgeving meer te baseren op open source en te blijven voldoen aan de eis van open standaarden. De realisatielijn is tot stand gekomen in nauw overleg met het programma Nederland Open in Verbinding en door middel van een consultatieronde bij de Rijksdienst, het bedrijfsleven en de open source community.

Na vaststelling van de Realisatielijn Open DWR is een project gestart om uitvoering te geven aan de verschillende onderdelen. Het programma DWR zal verschillende open source applicaties ter beschikking stellen. In 2010 zullen een open browser en een open office pakket beschikbaar worden gesteld voorlopig naast de bestaande closed source browsers en office pakketten. De impact van volledige vervanging van deze voorzieningen is, vanwege continuïteit in de dienstverlening, de looptijden van bestaande contracten en technologische complexiteit, te groot om daar op dit moment verantwoorde initiatieven te nemen.

DWR gebruikt op strategische plekken al een aantal open source oplossingen, zoals voor contentmanagement en bij onderdelen van het Rijksportaal. Binnen de kaders van beheer, beveiliging, zakelijke afwegingen en continuïteit van de dienstverlening worden op basis van een open referentie architectuur de volgende open voorzieningen overwogen: een directory service (ten behoeve van identity management), een document generator en een rijksbreed e-mail platform.

Met de gekozen open lijn geeft het programma DWR stevig uitvoering aan het kabinetsbeleid betreffende Nederland Open in Verbinding.

Duurzaamheid

Binnen het domein van ICT is duurzaamheid een belangrijk nieuw onderwerp.

De afzonderlijke onderdelen van DWR, zoals de samenwerkfunctionaliteit met daarbinnen web-videoconferencing en de DWR Client met de mogelijkheid van thuiswerken zullen, hoewel niet eenvoudig te kwantificeren, een bijdrage gaan leveren aan het terugdringen van woon-werkverkeer.

Bij de opvolgers van de huidige DWR zal fundamenteel worden ingezet op de bijdrage aan duurzaamheid. De energiekosten kunnen worden teruggebracht door gebruik te gaan maken van energie zuinigere thin-clients, automatische stand-by functies en het op afstand «s nachts uitschakelen van de clients. Veel energiebesparing zal daarnaast behaald worden via «groene» datacenters, die in het separate traject «Consolidatie Datacenters» worden ontworpen

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
A. Th. B. Bijleveld-Schouten